

Saksframlegg

Igangsettelse av prosess mtp opprettelse av fredningsområde for hummer i Søgne kommune

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
55/15	Formannskapet	10.06.2015

Rådmannens forslag til vedtak:

Administrasjonen utreder mulige fredningsområder for hummer i Søgne.

Bakgrunn for saken:

På bakgrunn av kraftig nedgang i hummerbestanden på Skagerakkysten ble det i 2006 opprettet fire fredningsområder for hummer, to i Oslofjorden og to i Aust-Agder. Hensikten var å se hvilken effekt fravær av hummerfiske ville ha for artens utvikling. Områdene ble fulgt opp av Havforskningsinstituttet. Erfaringene fra reservatene har vært så positive for den lokale hummerbestanden at Fiskeridirektoratet ønsker at kystkommuner skal opprette egne hummerreservater.

I forbindelse med dette tok Naturvernforbundet initiativ til et møte med kommunen hvor de fremla ønske om at kommunen skulle følge opp Fiskeridirektoratets oppfordring og se på muligheten for et fredningsområde for hummer i Søgne. På møtet deltok Naturvernforbundet, ordfører, varaordfører og fagleder miljø og landbruk. Som en oppfølging av møtet fikk fagleder miljø og landbruk i oppgave å skrive en sak på dette for politisk behandling.

Saksutredning:

I hele etterkrigstiden fram til 1960-tallet var Norge blant de land i Nord-Europa med de største fangstene av hummer. I dag er hummerbestanden langs Norges kyst på et historisk lavt nivå og har siden 2006 hatt status som «nær truet» i Norsk rødliste for arter. Hummerfangstene i Norge ligger i dag på mellom 30 og 60 tonn, mot mellom 600 og 1000 tonn i etterkrigsårene. I Søgne står hummerfisket sterkt og har lange tradisjoner. Historiker Bjarne Sørensen refererer i sine arbeider til enorme mengder hummer som ble eksportert fra Ny-Hellesund helt tilbake til 1700-tallet. I perioden 1861-1865 ble det eksportert ca. 150 000 hummer fra Ny-Hellesund.

Årsaken til den markante nedgangen i hummerbestanden skyldes i hovedsak overfiske i følge Havforskningsinstituttet. Det er i de senere år innført en rekke innskjerpinger i regelverket for hummerfisket nettopp for å begrense uttaket, men uten å innføre totalfredning. Resultatene fra 8-9 år med hummerreservater er svært oppløftende og viser at fravær av fiske i løpet av få år gir markante resultater. I perioden 2006-2010 var det økning i fangstrate på hummer på hele 245 % i et av reservatene. I tillegg økte gjennomsnittsstørrelsen med 13 %. Størrelsen har

stor betydning fordi eggproduksjonen øker eksponentielt. Mer og større hummer i et fredningsområde vil medføre positive effekter for områdene utenfor i form av utvandring.

På bakgrunn av de dokumenterte effektene fra fredningsområdene, samt oppfordringen fra Fiskeridirektoratet, vil Søgne kommune arbeide for opprettelse av fredningsområde for hummer i kommunen.

Prosess for å opprette hummerreservat i Søgne

1. *Kartlegging av aktuelle områder.*

De faglige råd som foreligger i denne fasen baserer seg på visse kriterier. Området må selvsagt være et egnet habitat i forhold til dybde, bunnforhold og strømforshold og bør ha representative dybder som dekker hummerens livssyklus. Arealbehovet må sees i sammenheng med kvaliteten på habitatet. Basert på faglige råd, vil arealbehovet være minst 1,5 km², helst større. Flere av de etablerte fredningsområdene er imidlertid under 1 km². Når det gjelder vurdering av hvilke områder som kan egne seg, har Havforskningsinstituttet opplyst at lokalkunnskap sett opp mot dybde data etc. vil kunne være tilstrekkelig for å peke ut aktuelle områder. Ev grundige undersøkelser vil medføre betydelige kostnader.

2. *Samarbeid og dialog med brukere av Søgneskjærgården.*

Erfaringene fra lignende arbeid andre steder peker på viktigheten av samarbeid og dialog med lokale brukere og lokalbefolkningen gjennom hele prosessen. I andre kommuner er det eksempelvis arrangert folkemøter og brukerundersøkelser som et ledd i arbeidet. Ei arbeidsgruppe bestående av representanter fra ulike interessegrupper, under ledelse av arealenheten, vil trolig være formålstjenlig.

Hummerfisket i Søgne er aktivt og utbredt. Selv om allemannsretten gjelder også i denne sammenheng er det gjerne slik at de mest ivrige fiskerne benytter de samme fiskeplassene år etter år og enkelte går nærmest i «arv» gjennom generasjoner. Et fredningsområde vil derfor kunne berøre enkeltpersoners interesser. Dette kan fort skape en situasjon hvor majoriteten er positiv til et fredningsområde så lenge en selv ikke berøres. På bakgrunn av dette er det også fra faglig hold sagt at det ikke må være et mål å foreslå de beste og mest populære fiskeområdene som fredningsområde. Man får finne en fornuftig balanse mellom bevaring og bruk. Samtidig må hensikten med et vern, som enkelt sagt er mer og større hummer, flagges høyt.

Et middel for å øke positivitet og lokalt eierforhold er adgangen til å gi representanter fra lokalbefolkningen oppgaven med prøvefiske i fredningsområdet som et viktig ledd i å måle effekten.

3. *Fastsetting av forskrift om fredningsområde for hummer.*

Når prosessen ender opp i et konkret forslag om fredningsområde for hummer i Søgne, må dette vedtas politisk i kommunen før det utarbeides forskrift som vedtas av Fiskeridepartementet.

Økonomi

Lagt til grunn at det ikke vil være behov for å kjøpe tjenester i kartleggings- og oppfølgingsprosessen, kan fagleder ikke se at dette arbeidet vil medføre betydelige utgifter for kommunen utover medgått arbeidstid.

Rådmannens merknader:

Rådmannen har ingen merknader.